

همان انرژی

دانشکده مهندسی انرژی

تفسیر هفت:

چالش های وابستگی اروپا به واردات گاز طبیعی بایع شده ایالات متحده

نویسندگان این شماره:

حسن راعی و عباس ملکی

۲۸ بهمن ۱۴۰۲

BRENT Crude Oil (\$/b)		WTI Crude Oil (\$/b)	
09/02/2024 81.57	16/02/2024 82.78	09/02/2024 76.34	16/02/2024 78.07
<p>— Brent Crude</p>		<p>— WTI Crude</p>	
Henry Hub Natural Gas (\$/MMBtu)		Europe & Asia Natural Gas (\$/MMBtu)	
09/02/2024 1.82	16/02/2024 1.59	07/02/2024 8.90 9.45	14/02/2024 7.91 8.48
<p>— Natural Gas</p>		<p>— Dutch TTF Natural Gas — LNG Japan/Korea Marker</p>	

قیمت‌های نفت خام مجدداً افزایش یافت. امروز قیمت نفت خام «برنت» دریای شمال در بازار بورس بین‌المللی لندن به ۸۳,۴۷ دلار به ازای هر بشکه فروخته شد. از دلایل اصلی این افزایش می‌توان به تهدیدات اسرائیل مبنی بر حمله به جنوبی‌ترین شهر غزه یعنی رفح و همچنین بالا رفتن تنش مابین رژیم صهیونیستی و حزب الله در شمال دانست. در دریای سرخ اکثر بنگاه‌های حمل و نقل از ارسال کشتی‌های حامل محموله و نفت و گاز از طریق باب المندب به سوی کانال سوئز احتراز می‌کنند.

نفت خام «وست تگزاس اینترمدییت» امروز به قیمت ۷۹,۱۹ دلار به ازای هر بشکه در بازار کاشینگ به فروش رسید. یعنی حدود ۲ درصد نسبت به هفته گذشته افزایش نشان داد. تنش مابین روسیه و کشورهای غربی از جمله ایالات متحده در پس از اعلام مرگ آلکسی ناوالنی، مخالف دولت کنونی در کرملین افزایش یافت. عدد تورم در ایالات متحده در آستانه انتخابات ریاست جمهوری در این کشور افزایش یافته و کاهش نرخ بهره را عملاً بی‌اثر ساخت.

گاز طبیعی در هنری هاب در آمریکای شمالی به قیمت ۱,۷۷ دلار به ازای هر میلیون واحد حرارتی انگلیسی (بی تی یو) فروخته شد. این قیمت یکی از ارزان‌ترین قیمت‌های گاز طبیعی در سال‌های اخیر است. به نظر می‌رسد «جو بایدن» رئیس‌جمهور فعلی ایالات متحده در نظر دارد که با تلاش برای کاهش قیمت فرآورده‌های نفتی و گازی رأی‌دهندگان آمریکایی را جذب کند. بهای گاز طبیعی در روتردام هلند با کاهش قیمت به ۷,۹۰ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو رسید. بهای همین مقدار از گاز طبیعی مایع شده در ساحل کره و ژاپن به ۸,۴۸ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو کاهش یافت.

➤ **انتشار چشم‌انداز «اوپک» در خصوص بازار نفت خام:** «اوپک» در جدیدترین گزارش ماهانه خود، پیش‌بینی قبلی خود از رشد نسبتاً قوی تقاضای جهانی برای نفت خام در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ را تکرار کرد. «اوپک» در گزارش ماهانه خود اعلام کرد تقاضای جهانی برای نفت به میزان ۲,۲۵ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۲۴ و ۱,۸۵ میلیون بشکه در روز در سال ۲۰۲۵ افزایش خواهد یافت. هر دو پیش‌بینی نسبت به ماه گذشته بدون تغییر بود. پیش‌بینی «اوپک» از رشد تقاضا برای نفت در سال ۲۰۲۴، در حال حاضر بالاتر از برآورد پیش‌بینی‌کنندگان دیگر مانند «آژانس بین‌المللی انرژی» است، اما ائتلاف «اوپک پلاس» همچنان برای حمایت از بازار، تولید خود را محدود نگه داشته است. از سوی دیگر «اوپک» اعلام کرد انتظار می‌رود روند مثبت رشد اقتصادی تا نیمه اول سال ۲۰۲۴ ادامه یابد و پیش‌بینی خود در خصوص رشد اقتصادی در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ را به میزان ۰,۱ درصد افزایش داد. «اوپک» و «آژانس بین‌المللی انرژی»، در سال‌های اخیر بر سر مسائلی مانند تقاضای بلندمدت و نیاز به سرمایه‌گذاری در عرضه جدید با یکدیگر اختلاف پیدا کرده‌اند. «آژانس بین‌المللی انرژی» پیش‌بینی کرده که تقاضا برای نفت تا سال ۲۰۳۰ به اوج خود می‌رسد زیرا جهان به سمت انرژی پاک‌تر می‌رود، اما «اوپک» چنین دیدگاهی را قبول نمی‌کند. «اوپک» انتظار دارد تقاضای نفت جهانی تا سال ۲۰۴۵، به ۱۱۶ میلیون بشکه در روز برسد که حدود ۶ میلیون بشکه در روز بالاتر از گزارش سال قبل است. چین، هند و سایر کشورهای آسیایی، آفریقایی، و خاورمیانه، محرک این رشد خواهند بود.

➤ **توقف حضور نفتکش‌های فعال در تجارت روسیه:** بخشی از ناوگان عظیم نفتکش‌هایی که روسیه برای تحویل نفت خود استفاده می‌کند، زیر فشار تحریم‌های ایالات متحده در حال متوقف شدن هستند. براساس ردیابی کشتی‌ها که توسط «بلومبرگ» انجام شده، حدود نیمی از ۵۰ نفتکشی که از ۱۰ اکتبر هدف تحریم وزارت خزانه‌داری ایالات متحده قرار گرفته‌اند، از زمان اضافه شدن به لیست تحریم‌ها نتوانسته‌اند محموله‌ها را بارگیری کنند. «گروه هفت» در دسامبر سال ۲۰۲۲، مکانیزم سقف قیمت ۶۰ دلار به ازای هر بشکه برای نفت روسیه که از طریق دریا صادر می‌شود را اعمال کرد تا ضمن حفظ عرضه نفت مسکو به بازار جهانی، درآمدهای نفتی این کشور را محدود کنند. این سیستم در سال میلادی

گذشته، هدف انتقادهای شدیدی قرار گرفت زیرا مسکو راههایی را برای دور زدن آن پیدا کرد و بعضی از شرکت‌های غربی، به حمل نفت روسیه که بالاتر از سقف قیمت تعیین شده، فروخته شده بود ادامه دادند. اما ایالات متحده با تشدید تحریم‌ها و تحقیقات درباره موارد نقض احتمالی سقف قیمت، واکنش نشان داد و این اقدام باعث شد بسیاری از مالکان کشتی‌های یونانی که در حمل محموله‌های نفت روسیه مشارکت داشتند، از این تجارت کنار بکشند.

➤ **نگرانی نروژ در خصوص انجام حملات سایبری به تأسیسات نفت و گاز:** سرویس اطلاعات نظامی نروژ (E-service) در گزارشی اعلام کرد تأسیسات نفت و گاز نروژ ممکن است هدف سوانح، خرابکاری فیزیکی و حملات سایبری مخرب قرار بگیرند. نروژ در سال ۲۰۲۲ در پی حمله نظامی روسیه به اوکراین و اعمال تحریم‌های «اتحادیه اروپا» علیه مسکو، از روسیه به‌عنوان بزرگ‌ترین تأمین‌کننده گاز طبیعی اروپا، سبقت گرفت.

➤ **حمایت صنعت نفت و گاز ایالات متحده از «دونالد ترامپ»:** صنعت نفت و گاز ایالات متحده، آشکارا از «دونالد ترامپ» در برابر «نیکو هیلی» رقیب جمهوریخواه او برای نامزدی در انتخابات و «جو بایدن» رئیس‌جمهور دموکرات کنونی که از زمان به قدرت رسیدن، با اکثر سیاست‌های انرژی خود خشم این صنعت را برانگیخته است، حمایت می‌کند. در ابتدا شرکت‌های نفت و گاز ایالات متحده امیدی به پیروزی «دونالد ترامپ» در انتخابات نداشتند. اما در حال حاضر طبق گزارش سازمان OpenSecrets، گروه‌های خارج از کمپین «دونالد ترامپ» در بخش انرژی و منابع طبیعی، ۷ میلیون و ۳۶۵ هزار و ۲۰۸ دلار به ترامپ کمک کرده‌اند، در حالیکه تنها ۸۰۷ هزار و ۲۳۳ دلار به «نیکو هیلی» رقیب جمهوریخواه او برای نامزدی ریاست‌جمهوری و تنها ۶۳۴ هزار و ۷۳۶ دلار به ستاد انتخاباتی «جو بایدن» کمک کرده‌اند. تولید نفت و گاز و صادرات نفت و گاز طبیعی مایع شده ایالات متحده، در سال میلادی گذشته، رونق یافت اما بیشتر افراد در صنعت معتقدند که این امر برخلاف سیاست‌های «جو بایدن» روی داد، نه به لطف آن‌ها. مقررات انتشار متان و توقف مجوزهای جدید برای پروژه‌های صادرات ال.ان.جی، برخی از جدیدترین مسائلی هستند که صنعت نفت و گاز ایالات متحده در دولت «جو بایدن»، با آن‌ها مواجه شده است. انجمن‌های این بخش اغلب از سیاست‌های انرژی «جو بایدن» به‌عنوان سیاست‌های خصمانه برای صنعت نفت و گاز و تضعیف اقتصاد و مشاغل ایالات متحده، انتقاد کرده‌اند.

➤ **تمدید مجوز صادرات گاز طبیعی مایع شده روسیه به مقصد آلمان:** دولت روسیه مجوز کارخانه «یامال ال.ان.جی.» برای عرضه گاز طبیعی مایع شده به شرکت واردکننده SEEF آلمان را تا ۳۱ دسامبر سال ۲۰۴۰ تمدید کرد. شرکت SEEF یا «تأمین انرژی برای اروپا»، واحد آلمانی سابق شرکت گازپروم روسیه است که در پی آغاز جنگ کرملین در اوکراین، توسط دولت آلمان در سال ۲۰۲۲ با میلیاردها یورو هزینه، ملی شد. روسیه، تجارت با تعدادی از شرکت‌ها از جمله شرکت «گازپروم جرمانیا» را در سال ۲۰۲۲ ممنوع کرد اما یک سال بعد، دولت روسیه معافیت ویژه‌ای را برای این شرکت تعیین کرد تا فروش ال.ان.جی. به آن را تا پایان سال ۲۰۲۴ مجاز کند. براساس گزارش «رویترز»، تصمیم برای تمدید مجوز در حالی منتشر شد که شرکت «نواتک» به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده گاز طبیعی مایع شده روسیه، با تحریم‌ها و تأخیر در پروژه جدید «آرکتیک ال.ان.جی. ۲» روبرو است.

➤ **پذیرش گذار انرژی توسط عربستان سعودی:** «عبدالعزیز بن سلمان» وزیر انرژی عربستان سعودی، اعلام کرد تصمیم برای توقف طرح‌های توسعه ظرفیت تولید نفت، به دلیل گذار انرژی بوده و این کشور ظرفیت مازاد تولید بالایی برای حمایت از بازار نفت دارد. تحت توافق ائتلاف «اوپک پلاس»، تولید نفت عربستان سعودی حدود ۳ میلیون بشکه در روز پایین‌تر از حداکثر ظرفیت تولید ۱۲ میلیون بشکه در روز است که این کشور را به دارنده بزرگ‌ترین ظرفیت مازاد تولید در جهان، تبدیل کرده است. دولت عربستان سعودی در تاریخ ۳۰ ژانویه، به شرکت نفتی دولتی «سعودی آرامکو» دستور داد برنامه توسعه ظرفیت تولید نفت خود را متوقف کرده و حداکثر ظرفیت تولید پایدار ۱۲ میلیون بشکه در روز را هدف بگیرد که یک میلیون بشکه در روز پایین‌تر از هدف اعلام شده در سال ۲۰۲۰ برای تحقق در سال ۲۰۲۷ است. عربستان سعودی قصد دارد تا سال ۲۰۶۰، به سطح کربن خنثی دست پیدا کند. همچنین «سعودی آرامکو» اعلام کرده به دنبال آن است که میزان انتشار کربن خود را تا سال ۲۰۵۰ به صفر برساند. عربستان سعودی در صورت مختل شدن عرضه جهانی نفت بر اثر جنگ یا بلایای طبیعی، ظرفیت اضافی تولید زیادی دارد.

چالش‌های وابستگی اروپا به واردات گاز طبیعی مایع شده ایالات متحده

اروپا که مدت‌ها به گاز طبیعی روسیه وابسته بود، در کمتر از ۲ سال، وابستگی به کرملین را کمتر کرد و به استفاده از گاز طبیعی مایع شده ایالات متحده روی آورد. اما این منبع انرژی هم روز به روز برای اروپایی‌ها، پرریسک‌تر می‌شود. در این گزارش به دنبال آن هستیم که به بررسی چالش‌های اروپا در زمینه وابستگی به واردات گاز طبیعی مایع شده ایالات متحده بپردازیم.

۱- کاخ سفید در تصمیم جنجال برانگیزی اعلام کرد تأیید مجوزهای جدید صادرات برای گاز طبیعی مایع شده را متوقف خواهد کرد. توقف صدور مجوز شامل پروژه‌های تحت ساخت یا در حال فعالیت نخواهد شد. اما ممکن است بعضی از پروژه‌های عظیمی که قرار بود تا پایان دهه جاری و پس از آن، راه‌اندازی شوند را به تأخیر بیاورد. حتی قبل از اینکه توقف صدور مجوز صادرات جدید ال.ان.جی. در ایالات متحده، خریداران جهانی را شوکه کند؛ وابستگی سریع اروپا به ال.ان.جی. ایالات متحده، «اتحادیه اروپا» را دچار تردید کرده است. در عرض یک مدت کوتاه، واشنگتن سهم قابل ملاحظه‌ای از تأمین گاز اروپا را به دست آورد و سهم گاز روسیه از بازار اروپا کاهش یافت.

۲- اکنون نیمی از واردات ال.ان.جی. اروپا توسط ایالات متحده تأمین می‌شود و انتظار می‌رود سهم آن افزایش بیشتری پیدا کند. با در نظر گرفتن گازی که از طریق خط لوله به اروپا ارسال می‌شود، ایالات متحده پس از نروژ، دومین تأمین‌کننده بزرگ گاز طبیعی اروپا است. هر چند واشنگتن با نفوذ اقتصادی و ثبات سیاسی نسبی، یکی از متحدان بزرگ اروپا در «گروه هفت» به‌شمار می‌رود، اما وابستگی بیش از حد به یک کشور دوست هم ریسک‌هایی را به‌همراه دارد. تصمیم اروپا برای واردات ال.ان.جی. ایالات متحده به‌منظور حذف گاز روسیه، به‌معنای آن است که امنیت انرژی این منطقه متکی به عواملی خارج از کنترلش مانند طوفان‌های اقیانوس اطلس یا بازی‌های سیاسی در واشنگتن است.

۳- بازرگانان انرژی برای تأمین سوختی که برای گرمایش خانه‌های اروپایی، تولید برق و تأمین خوراک صنایع، حیاتی است، اکنون باید رویدادهایی را در نظر بگیرند که هزاران کیلومتر با آنها فاصله دارند. اختلال در کارخانه‌های منطقه خلیج مکزیک یا سرمای شدید از

هیوستون چین تا گوانگژوی چین، می‌تواند نقشه تجارت را یک شبه تغییر دهد. از سوی دیگر کارشناسان معتقدند وابستگی اروپا به ال.ان.جی. ایالات متحده تنها در صورتی افزایش خواهد یافت که گاز روسیه دوباره ظاهر نشود و قطری‌ها تصمیم بگیرند که در جنگ قیمت برای سهم بازار، شرکت نکنند. به صورت خلاصه اروپا با جایگزین کردن گاز ایالات متحده با روسیه، یک نقص بالقوه را با نقص دیگری عوض کرده و سیستم انرژی خود را آسیب‌پذیر ساخته است.

۴- کاهش وابستگی اروپا به گاز روسیه حتی قبل از حمله «ولادیمیر پوتین» به اوکراین در سال ۲۰۲۲ آغاز شد. روابط میان قدرت‌های جهانی در سال ۲۰۱۴ که روسیه شبه جزیره کریمه را به خاک خود ضمیمه کرد، تیره شد. تنش‌ها در سال بعد بیشتر شد زیرا «گازپروم» توسط دیده‌بان رقابت اتحادیه، به سوء استفاده از قدرت بازار خود متهم شد. روسیه ماه‌ها قبل از آغاز جنگ در اوکراین، ارسال گاز از طریق خطوط لوله را کاهش داده و فروش نقدی به اروپا را متوقف کرده بود. اقدامات تاکتیکی که برخی گفته‌اند با هدف افزایش قیمت‌ها و سرعت بخشیدن به تصویب خط لوله گازی جنجالی «نورد استریم ۲» صورت گرفت.

۵- دو هفته پس از ورود نیروهای روسی به اوکراین در فوریه سال ۲۰۲۲ که باعث خرید وحشت زده تمام محموله‌های ال.ان.جی. موجود در بازار جهانی شد، «اتحادیه اروپا» برنامه‌ای را طراحی کرد تا به واردات گاز از روسیه که در آن زمان، بزرگ‌ترین تأمین‌کننده گاز این منطقه بود، پایان دهد. در چنین شرایطی ال.ان.جی.، انتخابی واضح برای پر کردن خلاء ناشی از حذف گاز روسیه بود. نزدیکی جغرافیایی نسبی به معنای صرفه‌جویی برای معامله‌گرانی بود که محموله‌های آمریکایی را به جای آسیا، به اروپا ارسال می‌کردند. اروپا هم قدرت خرید بیشتری برای دریافت این محموله‌های گران قیمت داشت.

۶- قراردادهای آمریکایی، مفاد منعطف‌تری داشتند و به معامله‌گران اجازه می‌دادند در صورت مناسب بودن قیمت، محموله‌ها را به مقصدهای دیگر ارسال کنند. همچنین در صورت کاهش ناگهانی تقاضا، می‌توانستند این محموله‌ها را لغو کنند. واردات ال.ان.جی. به اتحادیه اروپا در سال ۲۰۲۲، به میزان ۶۰ درصد افزایش یافت و ال.ان.جی. فراوان از سوی متحد سیاسی قدیمی این منطقه، بزرگ‌ترین سهم را در این افزایش داشت. اکنون با اقدام اخیر «جو بایدن» رئیس‌جمهور ایالات متحده در توقف صدور مجوزهای جدید صادرات، این قدردانی ممکن است رنگ ببازد. دولت بایدن پس از حمله نظامی روسیه به

اوکراین، به «اتحادیه اروپا» قول داده بود درخواست‌ها برای هرگونه قابلیت صادرات جدید، به سرعت بررسی شود. اما تصمیم اخیر بایدن، با وعده مذکور مطابقت ندارد. از سوی دیگر نفوذ سیاسی بیش از حد ایالات متحده، افزایش هزینه‌های انرژی اروپا، تأثیرگذاری رویدادهای ایالات متحده بر اروپا، تأثیر زیست‌محیطی شدید و به تأخیر افتادن پیاده‌سازی راهکارهای انرژی سبز از جمله دلایل مخالفان وابستگی به واشنگتن است.

۷- در حال حاضر مشخص نیست آیا واشنگتن، همه شرکت‌ها را وادار خواهد کرد برنامه‌های صادرات خود را برای همیشه لغو کنند یا در صورت پیروزی مجدد «جو بایدن» در انتخابات ریاست جمهوری و تضمین حضورش در کاخ سفید به مدت ۴ سال دیگر، اجازه دهد این فرآیند به جلو حرکت کند. اما حتی پیروزی «دونالد ترامپ» در انتخابات ریاست جمهوری، تضمین نخواهد کرد که جریان صادرات گاز ایالات متحده به اروپا ادامه پیدا کند. «دونالد ترامپ» در زمان حضورش در کاخ سفید، ثابت کرد تمایل دارد از تاکتیک‌های جنگ تجاری برای پیشبرد سیاست‌هایش به خصوص علیه چین استفاده کند و هیچ تضمینی وجود ندارد که «اتحادیه اروپا» از این نقطه برخورد، دور بماند. حتی اگر تأخیر در صدور مجوز صادرات ال.ان.جی، موقتی باشد همچنان یک زنگ خطر جدی برای خریداران اروپایی خواهد کرد که گاز طبیعی مایع شده نمی‌تواند از سیاست واشنگتن، فرار کند.